

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO STATUTO
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO STATUTO NR. I-399 70 STRAIPSNIO
PAKEITIMO PROJEKTO

1. Projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Poreikį patikslinti Seimo statuto 70 straipsnyje apibrėžtas Žmogaus teisių komiteto (toliau – Komitetas) veiklos kryptis paskatino siekis tiksliau ir išsamiau apibrėžti Komiteto veiklą. Siekiama, kad Seimo statute būtų atspindėtos visos Komiteto veiklos sritys, kuriose veikia Komitetas, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuotuose tarptautiniuose dokumentuose įtvirtintas žmogaus teises, šių teisių visumą. Siekiama, kad Seimo statute apibrėžtos Komiteto veiklos sritys atspindėtų Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, įtvirtinančias asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatoriai Seimo nariai: Tomas Vytautas Raskevičius, Tomas Bičiūnas, Eugenijus Gentvilas, Dainius Kepenis, Sergejus Jovaiša, Andrius Navickas. Rengėjas – Žmogaus teisių komiteto biuras.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu galioja Seimo statuto, priimto 1999 m., 70 straipsnio redakcija, kurioje, 70 straipsnio 1 ir 2 punktuose skelbiama, kad Komiteto veiklos kryptys yra: „1) rengti ir svarstyti įstatymų bei kitų teisės aktų projektus bei pasiūlymus su piliečių teisių garantijomis ir Lietuvoje gyvenančių tautybių santykių reguliavimu susijusiais klausimais; 2) teikti ministerijoms, valstybės institucijoms ir kitoms organizacijoms, Seimo komitetams rekomendacijas ir pasiūlymus piliečių teisių gynimo bei tautybių santykių gerinimo klausimais;“. Šiuo atveju tautybių santykių gerinimo klausimas yra išskiriamas iš viso žmogaus teisių konteksto ir tai neatspindi žmogaus teisių apsaugos nedalomumo principo.

Seimo statuto 70 straipsnio 4, 5, 6 punktuose apibrėžtos Komiteto veiklos sritys, siejamos išskirtinai su Seimo kontrolierių įstaiga: „3) nustatyta tvarka teikti pasiūlymus dėl Seimo kontrolierių įstaigos struktūros, etatų ir finansavimo; 4) svarstyti Seimui adresuojamus skundus, atsiliėjimus ir pasiūlymus dėl Seimo kontrolierių darbo; 5) prireikus rengti nepasitikėjimo Seimo kontrolieriumi nutarimo projektą ir teikti jį svarstyti Seimui, svarstyti ir teikti Seimui išvadas dėl nutarimų projektų, kuriuos parengia kiti Seimo komitetai; 6) svarstyti Seimo kontrolieriaus pateiktą medžiagą apie ministrų ar kitų Seimui atskaitingų pareigūnų padarytus įstatymų pažeidimus ir pateikti savo išvadą Seimui svarstyti;“.

Atkreiptinas dėmesys, kad po galiojančios 70 straipsnio redakcijos straipsnio priėmimo, Seimo buvo įsteigtos ir kitos žmogaus teisių ir laisvių apsaugą užtikrinančios institucijos. Be to, galiojanti 70 straipsnio 4 punkto redakcija kelia abejonių dėl atitikties Seimo kontrolierių įstatymo 4 straipsnio 2 punkte įtvirtintam Seimo kontrolierių veiklos savarankiškumo ir nepriklausomumo principui.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siūloma atitinkamai keisti Seimo Statuto 70 straipsnio 1 ir 2 punktus, juos išdėstant taip: „1) svarstyti ir teikti pasiūlymus dėl valstybės žmogaus teisių ir laisvių politikos formavimo; 2) rengti ir svarstyti įstatymų, kitų teisės aktų projektus bei pasiūlymus asmens gyvybės, laisvės ir orumo, pilietinių ir politinių teisių, vaiko teisių, lyčių lygybės, žmonių su negalia teisių, tautinių mažumų, pasaulio lietuvių, nediskriminavimo ir lygių galimybių, privataus ir šeimos gyvenimo, minties, tikėjimo, sąžinės ir saviraiškos laisvės, privačios nuosavybės ir vartotojų teisių, asmens duomenų, teisės skleisti ir gauti informaciją ir kitose su žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimu susijusiose srityse;“.

Taip pat siūloma pakeisti Seimo statuto 5, 6, 7 punktus ir juos išdėstyti taip: „4) nustatyta tvarka teikti pasiūlymus dėl Seimo kontrolierių įstaigos bei kitų Seimo įsteigtų institucijų, užtikrinančių žmogaus teisių ir laisvių apsaugą, etatų ir finansavimo; 5) svarstyti Seimui adresuojamus skundus, atsiliepimus ir pasiūlymus dėl Seimo kontrolierių bei kitų Seimo įsteigtų institucijų, užtikrinančių žmogaus teisių ir laisvių apsaugą, veiklos, nepažeidžiant įstatymuose įtvirtintų pareigūnų savarankiškumo ir nepriklausomumo principų; 6) prireikus rengti nepasitikėjimo Seimo kontrolieriumi bei kitais Seimo skiriamais pareigūnais, užtikrinančiais žmogaus teisių ir laisvių apsaugą, nutarimo projektą ir teikti jį svarstyti Seimui, svarstyti ir teikti Seimui išvadas dėl nutarimų projektų, kuriuos parengia kiti Seimo komitetai;“.

Tikimasi, kad tiksliau apibrėžus komiteto veiklos sritis, jos atitiks realią komiteto veiklą, svarstomų klausimų pobūdį. Taip pat aiškiai apibrėžtos Komiteto veiklos sritys, tikėtina, turės įtakos didesniai visuomenės pasitikėjimui Komiteto veikla, Komiteto veiklos produktyvumui bei efektyvesnei žmogaus teisių ir laisvių apsaugai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo projekto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymo projektas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai Projekto priėmimas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo projekto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai Projekto įgyvendinimas verslo sąlygoms ir jo plėtrai poveikio neturės.

8. Įstatymo projekto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimti naujų, pakeisti ar panaikinti kitų galiojančių teisės aktų nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymo projektui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Projektui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks projektui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Projektui įgyvendinti nereikės papildomų valstybės biudžeto lėšų.

13. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Žmogaus teisių komitetas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia

Seimo nariai

Tomas Vytautas Raskevičius